

Oslo

Bymiljøetaten

Kartlegging av gjess i Oslo og Akershus sommeren 2019

Tellinger i utvalgte områder i
samarbeid med Norsk Ornitologisk
Forening avdeling Oslo og Akershus.

Innledning

Det er tre arter gjess som hekker i Oslo og Akershus – grågås, hvitkinngås og kanadagås. Gjessene i dette området er del av bestander som er felles for hele Oslofjordregionen. Gjessene flytter mye på seg gjennom sesongen, og det er nødvendig å se forvaltningen av artene i et videre perspektiv enn den enkelte kommune. Det er derfor behov for tellinger som dekker flere fylker for å få oversikt over bestandsutviklingen.

Denne rapporten oppsummerer resultatene fra koordinerte tellinger av gjess i Oslo og Akershus gjennomført i juli 2019. Tilsvarende tellinger ble gjennomført også i årene 2007–2015, mens det i perioden 2016–2018 på grunn av manglende finansiering kun ble gjennomført tellinger i Oslo kommune og på Oslo kommunes eiendommer i Nesodden. Tellingene i 2019 ble organisert som et samarbeid mellom Bymiljøetaten i Oslo kommune og Norsk Ornitologisk Forening avdeling Oslo og Akershus (NOFOA). Deltakelsen til NOFOA ble finansiert gjennom tilskudd til tiltak fra Akershus Fylkeskommune og Fylkesmannen i Oslo og Viken.

Tellingene i 2019

Den koordinerte tellingen ble gjennomført 16.07.2019. Dette er på samme tid som tidligere års tellinger. Fjorden i Oslo kommune og øyene Oslo eier i Nesodden kommune ble talt av Bymiljøetaten. De øvrige områdene ble fordelt mellom observatører fra NOFOA. Tellingene bør gi en noenlunde komplett oversikt for fjorden i Oslo kommune og deler av Nesodden kommune, og sannsynligvis også for fjorden i Asker og Bærum. Områdene som ble undersøkt i innlandet er et utvalg basert på erfaring om hvor det forekommer gjess på denne tiden. Dekningen her er altså ikke komplett. Det er helt sikkert mangler blant annet når det gjelder familiegrupper av kanadagjess i tjern og innsjøer i skogs-terreng.

Fuglene ble aldersbestemt i så stor grad som mulig. Dette er enklere for hvitkinngås enn for de to andre artene, ettersom de fleste hvitkinngjessene klekkes seinere på våren enn særlig grågås. Midt i juli er det ofte vanskelig å se forskjell på unge og voksne grågjess og (særlig) kanadagjess. Fuglenes atferd kan være et godt hjelpemiddel ved aldersbestemmelse. På lengre avstand, fra båt og i større flokker er det ofte uansett vanskelig å aldersbestemme fuglene, og en del fugler ble derfor ikke bestemt.

I tillegg til tellingene 16.07. er det i denne oppsummeringen tatt med enkelte supplerende tellinger fra andre datoer i perioden 14.–18.07.2019. Dette er totalt seks enkeltregistreringer fra fire lokaliteter. Disse registreringene supplerer materialet fra 16.07., og det er vurdert som lite sannsynlig at de representerer dobbeltregistreringer.

Resultater

Lokalitetene der det ble registrert gjess er vist i Figur 1–3. De fleste lokalitetene ligger ved Oslofjorden og større innsjøer i jordbrukslandskapet, som Øyeren, Årungen, Hemnessjøen og Hellesjøvannet. Hvitkinngåsa finnes hovedsakelig ved Oslofjorden, mens de to andre artene i større grad finnes både ved saltvann og i innlandet. Alle registreringene er listet i Vedlegg 1. De er også tilgjengelige i Artsobservasjoner.no.

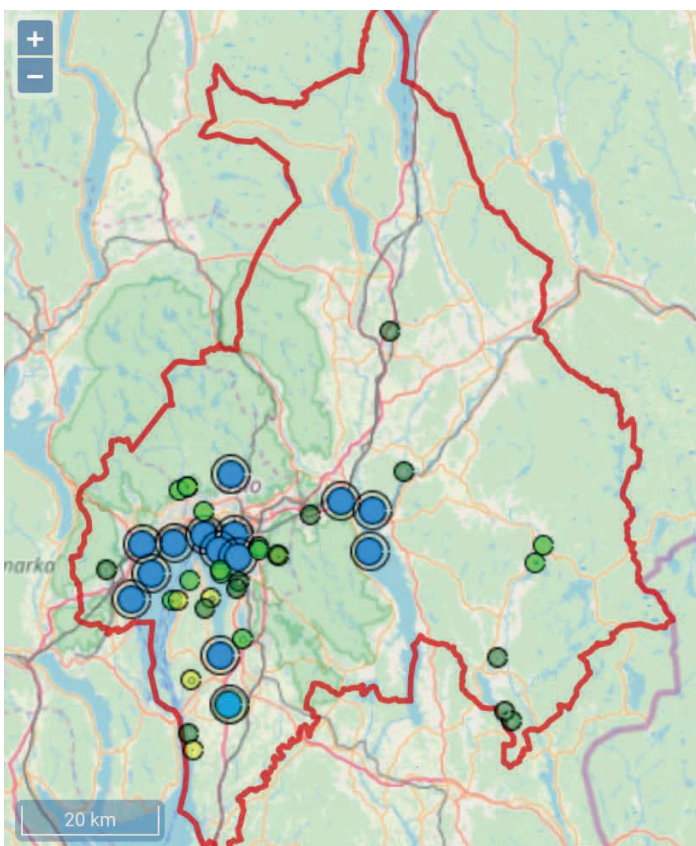
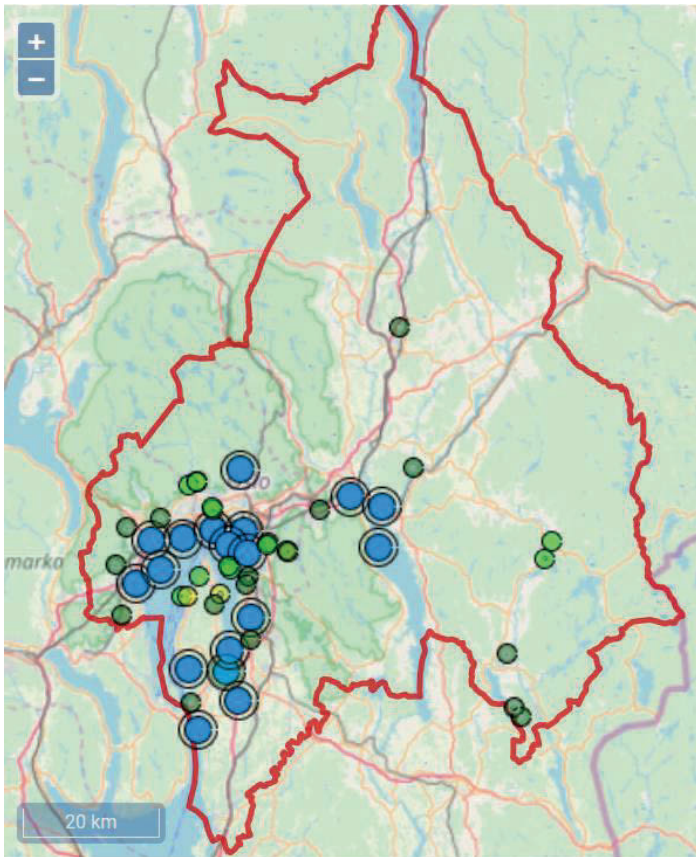
Det ble registrert totalt 3870 gjess som en del av tellingene, inkludert supplerende registreringer fra andre datoer (Tabell 1). Dette fordeler seg på 2716 grågås (70 % av totalantallet), 982 hvitkinngås (25 %), 168 kanadagås (4 %), 1 tundragås og 3 hybrider mellom kanada- og grågås. Oslo var den kommunen som hadde høyest antall av grågås (839) og hvitkinngås (402), mens Fet hadde flest kanadagås (49).

Sammenstilling med resultater fra tilsvarende tellinger i årene 2008–2015 indikerer at antall grågjess som oppholder seg i Oslo og Akershus på denne tiden fortsatt er i sterk økning (Figur 4). Antall kanadagås er ganske stabilt. Antall hvitkinngås økte fram til 2012, men ser ut til å ha stabilisert seg etter dette. Dette har trolig sammenheng med at det i økende grad er drevet eggpunktering av hvitkinngås siden 2006.

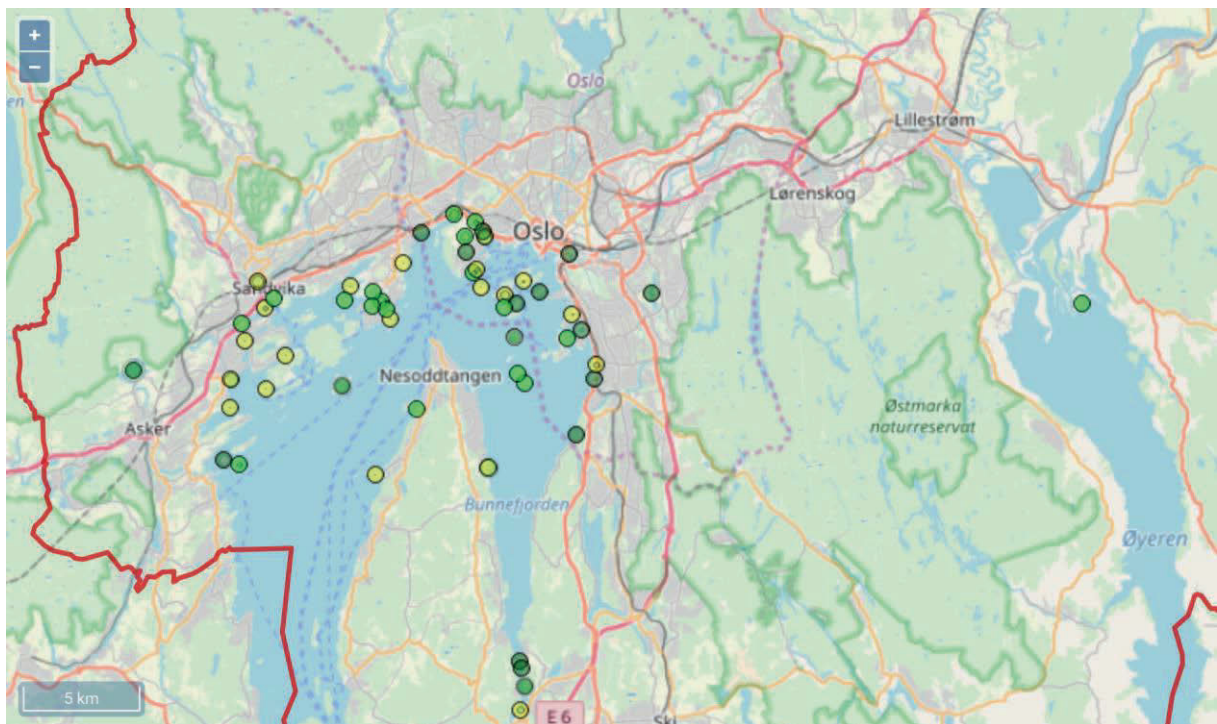
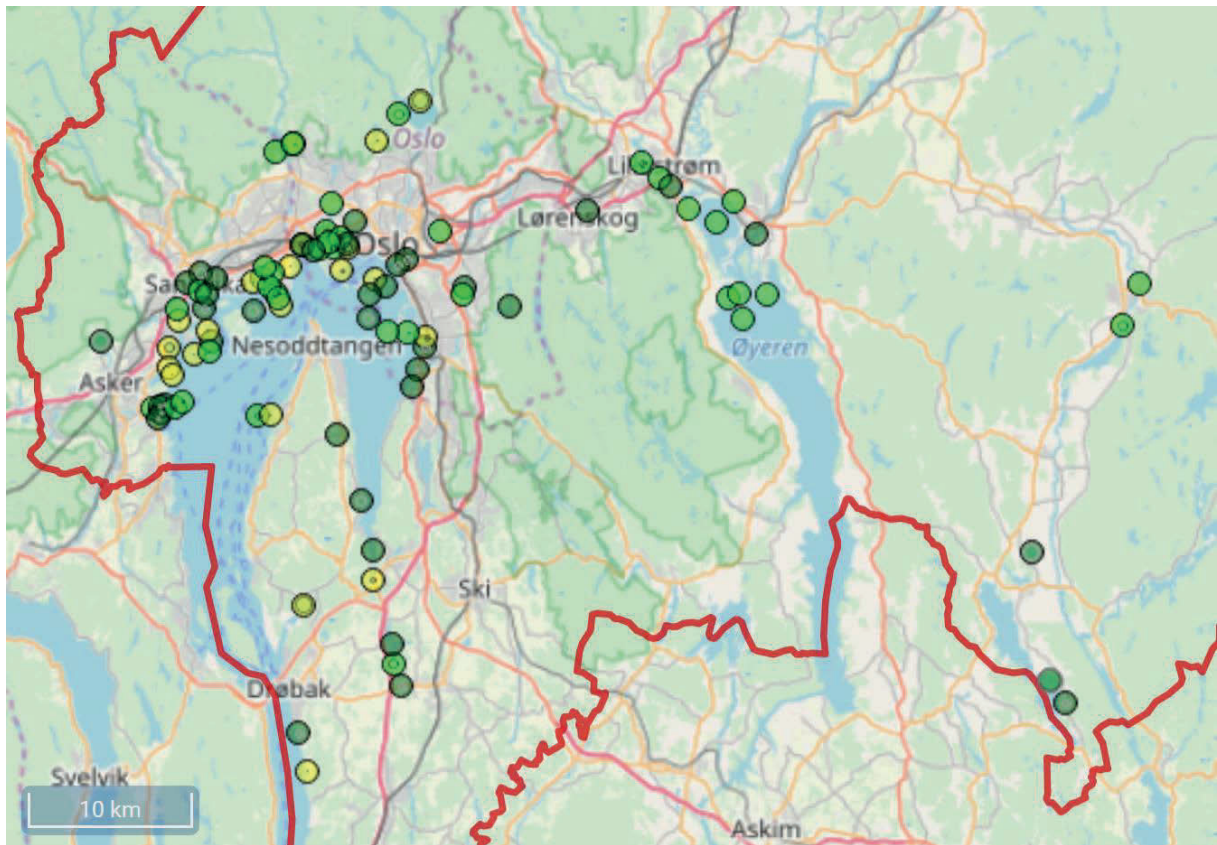
NOFOA registrerte kun 55 hekkende par av grågås i Oslofjorden i Oslo og Akershus tidligere på sommeren 2019 (Bergan & Andersen 2019). Det hekker i tillegg en del par i ferskvannslokaliteter i innlandet, og en del av bestanden består av ikke-hekkende individer. Det er likevel ingen tvil om at en stor andel av de 2716 grågjessene som ble registrert under tellingene i juli 2019 er fugler fra hekkeområder utenfor Oslo og Akershus. Det samme kan være tilfelle for kanadagås, men for denne arten har man dårligere oversikt over hekkebestanden i innlandet. Hvitkinngjessene som ble registrert var nok derimot i hovedsak fra hekkeområder i Oslo og Akershus.

Det var som forventet en høyere andel av hvitkinngjessene som ble aldersbestemt (77 %) enn for grågås og kanadagås (23 % for begge arter). Andelen ungfugler av de som ble aldersbestemt var høyere for grågås (19 %) enn for hvitkinngås (9 %). For kanadagås var antall aldersbestemte fugler for lavt til å beregne en noenlunde pålitelig ungfuglandel.

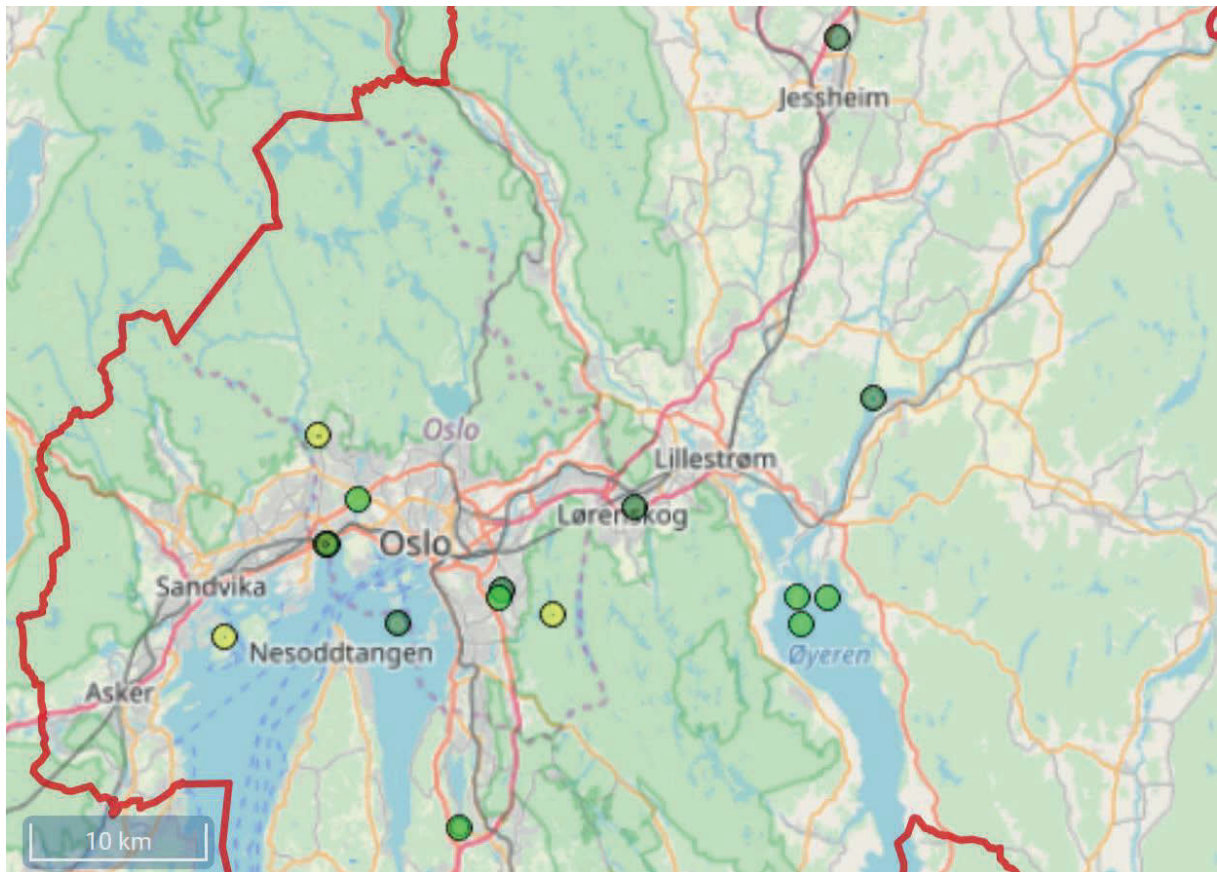
Det ligger en stor innsats bak registreringsresultatene. Personene som har deltatt i feltarbeidet er listet i Tabell 2.

Figur 1. Lokalteter som ble besøkt (øverst) og lokaliteter der det ble rapportert om gress (nederst) i løpet av tellingene i juli 2019. Blå symboler angir flere nærliggende lokaliteter – fargen på de øvrige symbolene er ikke vesentlig i denne sammenhengen. Kartene er hentet fra Artsobservasjoner.no.

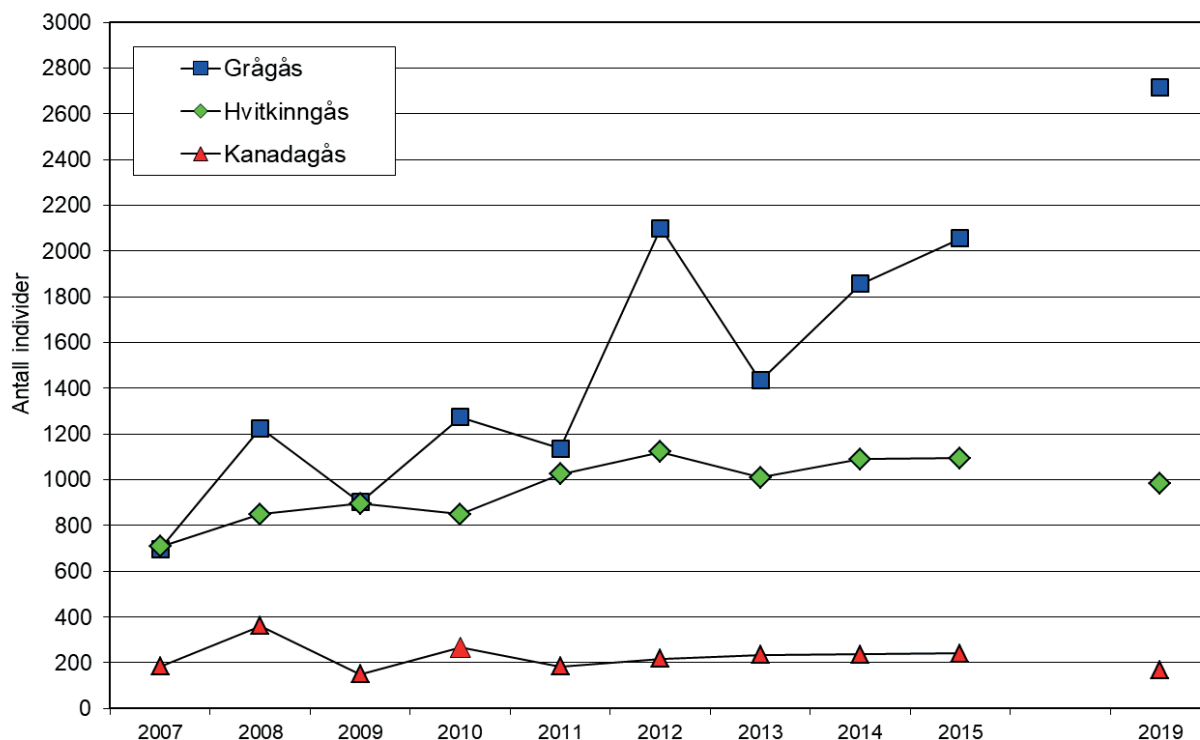
Figur 2. Lokalteter der det ble registrert **grågås** (øverst) og **hvitkingås** (nederst) i løpet av registreringene i juli 2019. Fargen på symbolene er ikke vesentlig i denne sammenhengen. Kartene er hentet fra Artsobservasjoner.no.

Figur 3. Lokalteter der det ble registrert *kanadagås* (øverst) og *hybrider mellom kanada- og grågås* (nederst) i løpet av registreringene i juli 2019. Fargen på symbolene er ikke vesentlig i denne sammenheng. Kartene er hentet fra Artsobservasjoner.no.

Tabell 1. Resultater fra tellingene av gjess i Oslo og Akershus i juli 2019 per art og kommune. Tallene er fordelt på voksne, ungfugler av året og fugler som ikke er aldersbestemt.

Kommune	Ad.	Juv.	Ubest.	Totalt
Grågås				
Asker	31	18	442	491
Aurskog-Høland	0	0	294	294
Bærum	51	21	181	253
Fet	0	0	69	69
Frogn	0	0	47	47
Lørenskog	8	4	0	12
Nesodden	17	1	5	23
Oslo	408	75	356	839
Rælingen	0	0	307	307
Skedsmo	0	0	79	79
Ås	0	0	302	302
	515	119	2082	2716
Hvitkinngås				
Asker	109	10	10	129
Bærum	171	9	129	309
Fet	14	7	0	21
Frogn	0	0	17	17
Nesodden	86	9	0	95
Oslo	315	31	56	402
Ås	0	0	9	9
	695	66	221	982
Kanadagås				
Asker	6	2	0	8
Fet	0	0	49	49
Lørenskog	2	5	0	7
Nesodden	4	0	0	4
Oppegård	0	0	6	6
Oslo	9	4	15	28
Rælingen	0	0	44	44
Sørumsund	0	0	15	15
Ullensaker	2	5	0	7
	23	16	129	168
Hybrid grågås x kanadagås				
Oslo	3	0	0	3
Tundragås				
Oslo	1	0	0	1
Totalt	1233	196	2441	3870

Figur 4. Sammenstilling av telleresultatene fra Oslo og Akershus fra perioden 2007–2019. Det ble ikke gjennomført tellinger i hele området i årene 2016–2018. Tellingen i 2007 dekket færre områder enn de seinere tellingene og er derfor ikke fullt sammenliknbar med disse.

Tabell 2. Personer som har deltatt under de koordinerte tellingene i juli eller som står bak andre registreringer som er benyttet i denne oppsummeringen (data fra Artsobservasjoner.no).

Koordinerte tellinger:	Øvrige registreringer:
Anders Braut Simonsen	Bård Bredesen
Bjørn Olav Tveit	Cathrine Whist
Carsten Lome	Edna Mosand
Ivar Ruud Eide	Espen Sundet Nilsen
Jan Erik Haugen	Frank Alm Haugen
John Sandøy	Geir Høen
Kjell Isaksen	Håkan Billing
Lars Petter Marthinsen	Jan Olav Nybo
Morten Bergan	Trude Starholm
Ole Skimmeland	
Ole Vignes	
Per Morten Groth	
Trond Høvde	
Øivind Syvertsen	
Øystein Skjær Kolseth	

Vedlegg 1. Alle registreringene av gjess som ble gjort under tellingene 16.07.2019 samt et lite antall supplerende registreringer fra andre datoer i perioden 14.–18.07.2019. Registreringene er sortert på art, kommune og lokalitetsnavn.

Lokalitetsnavn	Kommune	Ad.	Juv.	Ubest.	Dato	Observatører
Grågås						
Blakstadbukta	Asker			242	16.07.2019	Morten Bergan
Børsholmen	Asker			27	16.07.2019	Morten Bergan
Hestsund-Brevika-Grønsund, Nesøya	Asker	4			16.07.2019	Morten Bergan
Holmenbukta	Asker			61	16.07.2019	Morten Bergan
Hvalskjær, Hvalstrand	Asker	1			16.07.2019	Morten Bergan
Katterompa, Brønnøya	Asker			23	16.07.2019	Morten Bergan
Konglungen - Løkeneshalvøya - Vette	Asker			10	16.07.2019	Morten Bergan
Kråkholmen	Asker		5	6	16.07.2019	Morten Bergan
Lille Bjerkøyskjær	Asker			4	16.07.2019	Morten Bergan
Middagsbukta (Langårsundet), Brønnøya	Asker	2	1		16.07.2019	Morten Bergan
Rogneskjær	Asker			64	16.07.2019	Morten Bergan
Semsvannet	Asker			3	16.07.2019	Bjørn Olav Tveit
Sjøvollbukta	Asker	4	5		16.07.2019	Morten Bergan
Slependrenna	Asker	7	3		16.07.2019	Morten Bergan
Store Bjerkøyskjær	Asker			2	16.07.2019	Morten Bergan
Ulykkesskjær	Asker	2	2		16.07.2019	Morten Bergan
Vendelsund og Vendelholmene	Asker	6			16.07.2019	Morten Bergan
Viernbukta naturreservat	Asker	5	2		16.07.2019	Morten Bergan
Bjørkelangsjøen nord	Aurskog-Høland			6	16.07.2019	Ole Vignes
Hellesjøvannet	Aurskog-Høland			20	16.07.2019	Ole Vignes
Kjelle, Bliksrudmåsan	Aurskog-Høland			90	16.07.2019	Ole Vignes
Kragtorpvika	Aurskog-Høland			53	16.07.2019	Ole Vignes
Nordre Bunes	Aurskog-Høland			125	16.07.2019	Ole Vignes

Lokalitetsnavn	Kommune	Ad.	Juv.	Ubest.	Dato	Observatører
Engervannet	Bærum			62	16.07.2019	Bjørn Olav Tveit
Fossum Bruk	Bærum			15	16.07.2019	Bjørn Olav Tveit
Grimløya	Bærum	1			16.07.2019	Morten Bergan
Holtekilen	Bærum	4	5		16.07.2019	Morten Bergan
Hundsundspollen	Bærum			2	16.07.2019	Morten Bergan
Kadettangen	Bærum	2	2		16.07.2019	Morten Bergan
Kalvøya	Bærum	2	1		16.07.2019	Morten Bergan
Koksa	Bærum	6	4		16.07.2019	Morten Bergan
Lysakerfjorden, langsmed	Bærum	7	8	64	16.07.2019	Morten Bergan
Møkkalassene-Lortbukta	Bærum			3	16.07.2019	Morten Bergan
Nansenparken, Fornebu	Bærum			26	16.07.2019	Morten Bergan
Pannekaka-Bjerkholmen, Fornebu	Bærum			9	16.07.2019	Morten Bergan
Snarøykilen	Bærum	8			16.07.2019	Morten Bergan
Solvikbukta	Bærum	1			16.07.2019	Morten Bergan
Storøykilen	Bærum	20	1		16.07.2019	Morten Bergan
Glomma (Fetsund bru - Stranda)	Fet			20	18.07.2019	Espen Sundet Nilsen
Merkja, Nordre Øyeren Naturreservat	Fet			20	16.07.2019	Trude Starholm
Rossholmen, Nordre Øyeren Naturreservat	Fet			17	16.07.2019	Øivind Syvertsen
Svellet, Nordre Øyeren Naturreservat	Fet			12	16.07.2019	Øivind Syvertsen
Bunnefjorden, indre del	Frogn			22	16.07.2019	Per Morten Groth
Drøbaksundet ved NIVA	Frogn			2	16.07.2019	Per Morten Groth
Hallangspollen, indre del	Frogn			1	16.07.2019	Ivar Ruud Eide
Skiphelle	Frogn			5	16.07.2019	Per Morten Groth
Solbukta	Frogn			17	16.07.2019	Carsten Lome
Langvannet	Lørenskog	8	4		16.07.2019	Lars Petter Marthinsen
Fyrsteilene	Nesodden			5	16.07.2019	Morten Bergan
Langøyene	Nesodden	15	1		16.07.2019	Kjell Isaksen, Øystein Skjær Kolseth

Lokalitetsnavn	Kommune	Ad.	Juv.	Ubest.	Dato	Observatører
Rekeskjær, Steilene	Nesodden	2			16.07.2019	Morten Bergan
Bestumkilen, innerst	Oslo	34	11		16.07.2019	Kjell Isaksen, Øystein Skjær Kolseth
Bleikøya	Oslo	16	3		16.07.2019	Kjell Isaksen, Øystein Skjær Kolseth
Bogstadvannet, Badesvingen	Oslo	130			16.07.2019	John Sandøy
Bygdøy kongsgård	Oslo	71	2		16.07.2019	John Sandøy
Bygdøy Sjøbad	Oslo	26			16.07.2019	Kjell Isaksen, Øystein Skjær Kolseth
Fiskevollbukta	Oslo	5			16.07.2019	Carsten Lome
Frognerkilen indre	Oslo	19	9		16.07.2019	John Sandøy
Frognerkilen ytre	Oslo	2	3		16.07.2019	Kjell Isaksen, Øystein Skjær Kolseth
Frognerparken	Oslo	14	18		16.07.2019	Jan Erik Haugen
Gressholmen	Oslo	10	3		16.07.2019	Kjell Isaksen, Øystein Skjær Kolseth
Herbernbukta, Bygdøy	Oslo	5	1		16.07.2019	Kjell Isaksen, Øystein Skjær Kolseth
Hovedøya, stranda i sør	Oslo	4	3		16.07.2019	Kjell Isaksen, Øystein Skjær Kolseth
Hovindammen	Oslo			11	16.07.2019	John Sandøy
Killingen	Oslo	2	1		16.07.2019	Kjell Isaksen, Øystein Skjær Kolseth
Malmøykalven	Oslo	2			16.07.2019	Kjell Isaksen, Øystein Skjær Kolseth
Malmøyskjær	Oslo	2			16.07.2019	Kjell Isaksen, Øystein Skjær Kolseth
Middelalderparken	Oslo	31	1		16.07.2019	Carsten Lome
Nøklevann	Oslo	4	5		14.07.2019	John Sandøy
Skjerven, Maridalen	Oslo			60	16.07.2019	Anders Braut Simonsen
Smestaddammen (øvre)	Oslo			2	16.07.2019	Jan Erik Haugen
Sognsvann	Oslo	26	12		16.07.2019	John Sandøy
Sollerudstranda	Oslo	5	3		16.07.2019	Kjell Isaksen, Øystein Skjær Kolseth
Sørenga	Oslo				16.07.2019	Kjell Isaksen, Øystein Skjær Kolseth
Østensjøvannet	Oslo			283	16.07.2019	Ole Skimmeland
Nitelva (Leirautløp - Tuentangspissen)	Rælingen			4	16.07.2019	Øivind Syvertsen
Nitelva (Lillestrøm bru - Gullaugvika)	Rælingen			4	16.07.2019	Øivind Syvertsen

Lokalitetsnavn	Kommune	Ad.	Juv.	Ubest.	Dato	Observatører
Nitelva v. Lillestrøm	Rælingen			3	16.07.2019	Øivind Syvertsen
Snekkervika, Nordre Øyeren Naturreservat	Rælingen			254	16.07.2019	Øivind Syvertsen
Årnestangen (sørspiss med oml. grunner)	Rælingen			42	16.07.2019	Øivind Syvertsen
Skjervagapet, Nebbursvollen	Skedsmo			79	16.07.2019	Anne Lise Høvde, Trond Høvde
Flatskjær	Ås			7	16.07.2019	Carsten Lome
Årungen	Ås			295	16.07.2019	Per Morten Groth
Hvitkinngås						
Hestsund-Brevika-Grønsund, Nesøya	Asker	5	3		16.07.2019	Morten Bergan
Holmenbukta	Asker	13	6		16.07.2019	Morten Bergan
Hvalskjær, Hvalstrand	Asker	28			16.07.2019	Morten Bergan
Katterompa, Brønnøya	Asker	21	1		16.07.2019	Morten Bergan
Kråkholmen	Asker	5			16.07.2019	Morten Bergan
Semsvannet	Asker			10	16.07.2019	Bjørn Olav Tveit
Slependrenna	Asker	23			16.07.2019	Morten Bergan
Store Bjerkøyskjær	Asker	12			16.07.2019	Morten Bergan
Vendelsund og Vendelholmene	Asker	2			16.07.2019	Morten Bergan
Gåsøya	Bærum	9			16.07.2019	Morten Bergan
Hundesundet	Bærum	8			16.07.2019	Morten Bergan
Hundsundspollen	Bærum			2	16.07.2019	Morten Bergan
Jernholmene	Bærum			127	16.07.2019	Morten Bergan
Kadettangen	Bærum	15	5		16.07.2019	Morten Bergan
Koksa	Bærum	51	4		16.07.2019	Morten Bergan
Lysakerfjorden, langsmed	Bærum	19			16.07.2019	Morten Bergan
Møkkalassene-Lortbukta	Bærum	31			16.07.2019	Morten Bergan
Pannekaka-Bjerkholmen, Fornebu	Bærum	23			16.07.2019	Morten Bergan
Snarøykilen	Bærum	15			16.07.2019	Morten Bergan

Lokalitetsnavn	Kommune	Ad.	Juv.	Ubest.	Dato	Observatører
Rossholmen, Nordre Øyeren Naturreservat	Fet	14	7		16.07.2019	Øivind Syvertsen
Bunnefjorden, indre del	Frogn			17	16.07.2019	Per Morten Groth
Langøyene	Nesodden	52	3		16.07.2019	Kjell Isaksen, Øystein Skjær Kolseth
Nordre Skjælholmen	Nesodden	12			16.07.2019	Kjell Isaksen, Øystein Skjær Kolseth
Rekeskjær, Steilene	Nesodden	10			16.07.2019	Morten Bergan
Suteren, Ildjernet	Nesodden	3	2		16.07.2019	Morten Bergan
Søndre Skjælholmen	Nesodden	5			16.07.2019	Kjell Isaksen, Øystein Skjær Kolseth
Sørby brygge	Nesodden	4	4		16.07.2019	Cathrine Whist
Bestumkilen, innerst	Oslo	13	6		16.07.2019	Kjell Isaksen, Øystein Skjær Kolseth
Bleikøya	Oslo	31			16.07.2019	Kjell Isaksen, Øystein Skjær Kolseth
Bygdøy kongsgård	Oslo	6			16.07.2019	John Sandøy
Bygdøylund	Oslo	28	7		16.07.2019	Kjell Isaksen, Øystein Skjær Kolseth
Frognerkilen indre	Oslo	87			16.07.2019	John Sandøy
Frognerkilen ytre	Oslo	17	12		16.07.2019	Kjell Isaksen, Øystein Skjær Kolseth
Heggholmen	Oslo	6			16.07.2019	Kjell Isaksen, Øystein Skjær Kolseth
Herbernbukta, Bygdøy	Oslo			45	16.07.2019	Kjell Isaksen, Øystein Skjær Kolseth
Hovedøya, stranda i sør	Oslo	20			16.07.2019	Kjell Isaksen, Øystein Skjær Kolseth
Lindøya SØ	Oslo	35	6		16.07.2019	Kjell Isaksen, Øystein Skjær Kolseth
Middelalderparken	Oslo			10	16.07.2019	Carsten Lome
Nakkholmen NV	Oslo	55			16.07.2019	Kjell Isaksen, Øystein Skjær Kolseth
Ormsund strand	Oslo	2			16.07.2019	Bård Bredesen
Paddehavet, Padda	Oslo	6			16.07.2019	Kjell Isaksen, Øystein Skjær Kolseth
Selskjær, Malmøya	Oslo	9			16.07.2019	Kjell Isaksen, Øystein Skjær Kolseth
Østensjøvannet	Oslo			1	16.07.2019	Ole Skimmeland
Breivoll	Ås			1	16.07.2019	Carsten Lome
Flatskjær	Ås			4	16.07.2019	Carsten Lome
Tuskjær	Ås			4	16.07.2019	Carsten Lome

Lokalitetsnavn	Kommune	Ad.	Juv.	Ubest.	Dato	Observatører
Kanadagås						
Vendelsund og Vendelholmene	Asker	6	2		16.07.2019	Morten Bergan
Rossholmen, Nordre Øyeren Naturreservat	Fet			49	16.07.2019	Øivind Syvertsen
Langvannet	Lørenskog	2	5		16.07.2019	Geir Høen
Langøyene	Nesodden	4			16.07.2019	Kjell Isaksen, Øystein Skjær Kolseth
Slorene vest	Oppegård			6	16.07.2019	Carsten Lome
Bogstadvannet, Badesvingen	Oslo	2			16.07.2019	John Sandøy
Nøklevann, Bremsrud	Oslo	2			15.07.2019	Frank Alm Haugen
Smestaddammen (øvre)	Oslo			1	16.07.2019	Jan Erik Haugen
Sollerudstranda	Oslo	5	4		16.07.2019	Kjell Isaksen, Øystein Skjær Kolseth
Østensjøvannet	Oslo			14	16.07.2019	Ole Skimmeland
Årnestangen (sørspiss med oml. grunner)	Rælingen			44	16.07.2019	Øivind Syvertsen
Nordre Hammaren	Sørums			15	17.07.2019	Lars Petter Marthinsen, Jan Olav Nybo, Håkan Billing
Bonntjernet	Ullensaker	2	5		14.07.2019	Anders Braut Simonsen, Espen Sundet Nilsen
Grågås x kanadagås						
Bestumkilen, innerst	Oslo	2			16.07.2019	Kjell Isaksen, Øystein Skjær Kolseth
Bogstadvannet, Badesvingen	Oslo	1			16.07.2019	Edna Mosand
Tundragås						
Frognerkilen indre	Oslo	1			16.07.2019	Kjell Isaksen, John Sandøy

Referanse: Isaksen, K. 2020. Kartlegging av gjess i Oslo og Akershus sommeren 2019. Bymiljøetaten, Oslo kommune. 14 s.